

Rozdział 6

Biegli sądowi i tłumacze przysięgli

Art. 157.

- §1. Prezes sądu okręgowego ustanawia biegłych sądowych oraz tłumaczy przysięgłych i prowadzi ich listy.
- §2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb ustanawiania biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych, pełnienia przez nich czynności, zwalniania ich z funkcji oraz zasady i wysokość wynagrodzeń tłumaczy. W tym samym trybie Minister Sprawiedliwości może również określać zasady powoływania i działania zespołów biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych.

Rozdział 7

Ławnicy

Art. 158.

- §1. Ławnikiem może być wybrany ten, kto:
- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
 - 2) jest nieskazitelnego charakteru,
 - 3) ukończył 30 lat,
 - 4) jest zatrudniony lub zamieszkuje w miejscu kandydowania co najmniej od roku,
 - 5) nie przekroczył 65 lat.
- §2. Do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych ławnikiem powinna być wybrana osoba wykazująca szczególną znajomość spraw pracowniczych oraz celów ubezpieczenia i potrzeb osób ubezpieczonych.

Art. 159.

- §1. Ławnikami nie mogą być:
- 1) osoby zatrudnione w sądach powszechnych i innych sądach oraz w prokuraturze,
 - 2) osoby wchodzące w skład organów, od których orzeczenia można żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego,
 - 3) funkcjonariusze Policji oraz inne osoby zajmujące stanowiska związane ze ściganiem przestępstw i wykroczeń,
 - 4) adwokaci i aplikanci adwokaccy,
 - 5) radcy prawni i aplikanci radcowscy,
 - 6) duchowni,

7) żołnierze w czynnej służbie wojskowej,

8) funkcjonariusze Służby Więziennej.

§2. Nie można być ławnikiem jednocześnie w więcej niż jednym sądzie.

Art. 160.

§1. Ławników do sądów okręgowych oraz do sądów rejonowych wybierają rady gmin, których obszar jest objęty właściwością tych sądów - w głosowaniu tajnym.

§2. Wybory przygotowują gminy jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Art. 161.

§1. Liczbę ławników wybieranych przez poszczególne rady gmin do wszystkich sądów działających na obszarze właściwości sądu okręgowego, w tym także liczbę ławników do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, ustala kolegium sądu okręgowego; liczbę ławników do poszczególnych sądów rejonowych ustala się po zasięgnięciu opinii prezesów tych sądów.

§2. Prezes sądu okręgowego podaje liczbę ławników do wiadomości poszczególnym radom gmin najpóźniej na trzydzieści dni przed upływem terminu zgłaszania kandydatów.

Art. 162.

§1. Kandydatów na ławników zgłaszają radom gmin prezesi sądów, stowarzyszenia, organizacje i związki zawodowe, zarejestrowane na podstawie przepisów prawa, oraz co najmniej dwudziestu pięciu obywateli mających czynne prawo wyborcze, zamieszkujących stale na danym terenie, w terminie do dnia 31 lipca ostatniego roku kadencji, w trybie, który określi Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

§2. Kandydatów na ławników do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych zgłaszają w równej liczbie terenowe organy administracji rządowej, związki zawodowe oraz organizacje pracodawców.

§3. O kandydatach na ławników rady gmin zasięgają informacji z Krajowego Rejestru Karnego oraz od właściwych organów Policji.

Art. 163.

§1. Wybory ławników odbywają się najpóźniej w październiku roku kalendarzowego, w którym upływa kadencja dotychczasowych ławników.

§2. Przed przystąpieniem do wyborów rada gminy powołuje zespół, który przedstawia radzie gminy na sesji swoją opinię o zgłoszonych kandydatach.

Art. 164.

- §1. Listę wybranych ławników wraz z dotyczącymi ich danymi rady gmin, które dokonały ich wyboru, przesyłają prezesom właściwych sądów, najpóźniej do końca listopada. Spośród ławników znajdujących się na tej liście rady gmin wskazują ławników wybranych do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, wymieniając oddzielnie ławników spośród kandydatów zgłoszonych przez terenowe organy administracji rządowej oraz przez związki zawodowe.
- §2. Prezes sądu wręcza ławnikom zawiadomienie o wyborze i odbiera od nich ślubowanie według roty ustalonej dla sędziów, z odpowiednią zmianą.
- §3. Po odebraniu ślubowania prezes sądu wpisuje ławnika na listę ławników, którzy mogą być wyznaczani do orzekania i wydaje mu legitymację.

Art. 165.

- §1. Kadencja ławników sądów okręgowych i rejonowych trwa cztery lata kalendarzowe następujące po roku, w którym dokonano wyborów, jednak mandat ławnika wybranego dodatkowo wygasa z upływem kadencji ogółu ławników.
- §2. Po upływie kadencji ławnik może brać udział jedynie w rozpoznawaniu sprawy rozpoczętej wcześniej z jego udziałem, do czasu jej zakończenia.

Art. 166.

- §1. Mandat ławnika wygasa w razie orzeczenia prawomocnym wyrokiem pozbawienia go praw publicznych. Wygaśnięcie mandatu z tego powodu stwierdza rada gminy, która wybrała ławnika.
- §2. Rada gminy, która wybrała ławnika, może go odwołać na wniosek prezesa właściwego sądu, w razie:
- 1) skazania go prawomocnym wyrokiem w przypadku innym niż określony w § 1,
 - 2) niewykonywania obowiązków ławnika,
 - 3) zachowania godzącego w powagę sądu,
 - 4) niezdolności do wykonywania obowiązków ławnika.
- §3. Przed upływem kadencji mandat ławnika wygasa z dniem doręczenia mu zawiadomienia prezesa sądu o skreśleniu z listy ławników wskutek zrzeczenia się mandatu z ważnych przyczyn lub odwołania ławnika przez radę gminy.

Art. 167.

- §1. W czasie trwania kadencji nie powołuje się ławnika do pełnienia obowiązków w razie ujawnienia okoliczności, które nie pozwalały na jego wybór, oraz w razie wszczęcia postępowania karnego przeciwko ławnikowi, do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy.
- §2. W razie zniesienia sądu, ośrodka zamiejscowego lub wydziału zamiejscowego - ławnicy tych jednostek stają się ławnikami sądów, które przejmują kompetencje zniesionych jednostek.

Art. 168.

W razie potrzeby, zwłaszcza z powodu zmniejszenia się w czasie kadencji liczby ławników, rada gminy na wniosek prezesa sądu okręgowego dokonuje uzupełnienia listy, wybierając nowych ławników w sposób określony w ustawie.

Art. 169.

- §1. W zakresie orzekania ławnicy są niezawiśli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.
- §2. Ławnik nie może przewodniczyć na rozprawie i naradzie ani też wykonywać czynności sędziego poza rozprawą, chyba że ustawy stanowią inaczej.

Art. 170.

- §1. Ławnik może być wyznaczony do udziału w rozprawach do dwunastu dni w ciągu roku; liczba tych dni może być zwiększona przez prezesa sądu tylko w ważnych przyczyn, a zwłaszcza w przypadku konieczności zakończenia rozprawy z udziałem tego ławnika.
- §2. Do udziału w rozprawie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych prezes sądu wyznacza jednego ławnika wybranego spośród kandydatów zgłoszonych przez terenowy organ administracji rządowej i jednego ławnika wybranego spośród kandydatów zgłoszonych przez związki zawodowe oraz organizacje pracodawców.
- §3. Wyznaczając ławnika do udziału w rozprawie, zawiadamia się o tym jednocześnie pracodawcę zatrudniającego ławnika.

Art. 171.

- §1. Prezes sądu może wyznaczyć ławnika dodatkowego do rozprawy, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że będzie ona trwać czas dłuższy. W razie potrzeby można wyznaczyć dwóch ławników dodatkowych; w takim razie należy wskazać kolejność, w której będą oni wstępować do udziału w naradzie i głosowaniu.
- §2. Ławnik dodatkowy bierze udział w naradzie i głosowaniu, jeżeli jeden z ławników nie może uczestniczyć w składzie sądu.

Art. 172.

- §1. Pracodawca zatrudniający ławnika jest obowiązany zwolnić go od pracy na czas pełnienia czynności w sądzie.
- §2. Za czas zwolnienia od pracy ławnik zachowuje prawo do świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.
- §3. Ławnik, za czas zwolnienia od pracy, w związku z wykonywaniem czynności w sądzie otrzymuje równowartość utraconego wynagrodzenia za pracę w wysokości ustalonej jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy.

- §4. Ławnik, który nie pozostaje w stosunku pracy, za czas wykonywania czynności w sądzie otrzymuje rekompensatę pieniężną.
- §5. Koszty wypłaty ławnikom równowartości utraconego wynagrodzenia oraz rekompensaty, o których mowa w § 3 i 4, ponosi Skarb Państwa.
- §6. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) wysokość rekompensaty pieniężnej, o której mowa w § 4, uwzględniając poziom świadczeń przysługujących pracownikom delegowanym do pełnienia obowiązków poza stałym miejscem służbowym,
 - 2) sposób dokumentowania wysokości utraconego przez ławnika wynagrodzenia, o którym mowa w § 5.

Art. 173.

Ławnicy zamieszkali poza siedzibą sądu otrzymują diety oraz zwrot kosztów przejazdu i noclegu według zasad ustalonych w tym zakresie dla sędziów.

Art. 174.

- §1. Należności, o których mowa w art. 172 § 5 i art. 173, przyznaje prezes właściwego sądu.
- §2. Od decyzji prezesa sądu rejonowego przysługuje odwołanie do prezesa sądu okręgowego, a gdy decyzję w pierwszej instancji wydał prezes sądu okręgowego lub prezes sądu apelacyjnego - do Ministra Sprawiedliwości.

Art. 175.

- §1. Ławnicy każdego sądu wybierają ze swego grona radę ławniczą, jej przewodniczącego i zastępców.
- §2. Do zadań rady ławniczej należy w szczególności podnoszenie poziomu pracy ławników i ich reprezentowanie oraz pobudzanie działalności wychowawczej ławników w społeczeństwie.
- §3. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zadania rady ławniczej oraz jej organizację i sposób działania.

Dział V

Finansowanie działalności sądów powszechnych

Rozdział 1

Budżet sądownictwa

Art. 176.

- §1. Dochody i wydatki sądów powszechnych stanowią w budżecie państwa odrębną część, wyodrębnioną w projekcie ustawy budżetowej.